

18. ТОПІНАМБУР НА ЗАКАРПАТТІ: АГРОНОМІЧНІ, ЕКОНОМІЧНІ ТА МЕДИЧНІ АСПЕКТИ

JERUSALEM ARTICHOKE IN TRANSCARPATHTIA: AGRONOMIC, ECONOMIC AND MEDICAL ASPECTS

Попович А.А., Красовська В.В. Гвоздулич Л.І., Ткач В. С., Форкош М.В.

Науковий керівник: к. м. н, доц., Лазорик М.І.

Медичний факультет ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
кафедра факультетської терапії.

м. Ужгород, Україна.

Топінамбур або земляна груша (*Helianthus tuberosus*) – бульбоносна рослина роду соняшників родини айстрових. У дикому вигляді рослина зустрічається майже на території всієї України. Це багаторічна трав'яниста рослина висотою близько півтора метра. Ця рослина невибаглива і росте на різних ґрунтах. На підземних пагонах вона утворює бульби грушовидної або округлої форми. Бульби добре перезимовують у ґрунті і розмножуються самостійно або при посадках на городах. Для харчових цілей топінамбур вирощують 1–2 роки. Врожайність бульб – 3,5–4,5 кг з квадратного метра. Спочатку топінамбур використовували для годування тварин. Потім звернули увагу на його лікувальні властивості.

Бульби при споживанні мають приємний солодкуватий смак, м'якоть ніжна, соковита.

Споживають плоди печеними, смаженими, сушеними, сирими та у вигляді салатів, соків. З висушених бульб готують приємний на смак напій.

Бульби містять білки, мінеральні солі, полісахариди, фруктозу, вітаміни групи В, РР,С, причому солей і заліза у топінамбура більше ніж у картоплі, а вітамінів С та В у 2 рази більше. Вміст полісахаридів, фруктози та інших корисних речовин у плодах залежить терміну збору а також від часу його зберігання

Найчастіше його вирощують на присадибних ділянках для споживання в домашніх умовах. Відсутність розвиненої сітки заготівель та підприємств для переробки плодів робить його вирощування топінамбура нерентабельним.

Раніше успішно працювала система сільських споживчих товариств, які займалася заготовленням і переробкою сільськогосподарської продукції, вирощеною на присадибних ділянках. Система існує, але заготовкою і переробкою топінамбура практично не займається. При проведенні певної підготовчої роботи, налагодженні заготовки і переробки топінамбура можна очікувати на хороший економічний ефект та розширення його споживання населенням.

Для вирощування агрономи рекомендують наступні сорти для Закарпаття: «Київський білий», «Червоний», «Веретеновидний», «Білий», «Скорспілка», «Вадим», «Знахідка».

В побуті топінамбур широко використовується як універсальний засіб від всіх хвороб – від гіпертонії до розладів шлунку та кишечника. Застосовують топінамбур і при лікуванні серцево-судинних захворювань.

Відомим є позитивний вплив цього продукту при лікуванні цукрового діабету. Для зниження рівня цукру і нормалізації вуглеводного обміну потрібно постійно і протягом тривалого часу споживати топінамбур. При цьому слід застосовувати його в різних варіаціях – від сирого до засушеного, вареного, жареного та як напій. Ефект від споживання може наступати не зразу. Все залежить від ступеня ураження органів і систем хворого. Тому при лікуванні слід бути терплячим і цілеспрямованим.